

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"V edinosti je moč".

EDINOST
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob sobotnih, četrtnih in mesečnih. Zjutranje izdanje izhaja ob 8. uri jutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za eno leto f. 1.—, izvan Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.— Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložnosti naročnine se sprava se zira.
Reklamne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izvan Trsta po 4 nč.

Oglasi se računajo po tarifu v petlin; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulice Molino piccolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprije reklama cije se pramo poštnine.

Častitim našim gg. naročnikom!

II. četrtletje bliža se zvršetku, a večina gg. naročnikov ni še doposlala naročnine za to četrtletje, skoravno smo vsem, ki so v zastanku, poslali naznanice z naznačenim zastankom. Obračamo se torej do vseh onih naročnikov, kateri niso še poravnali naročnine za tekoče četrtletje, da to store do 30. t. m., ker drugače bomo prisiljeni istim list ustaviti in to brez ozira. — Zajedno prosimo vse one častite gg. naročnike kateri niso še plačali naročnine za III. četrtletje, da to store začetkom meseca julija t. l., ker se ima naročnina plačevati naprej. Upravništvo „Edinosti“.

Črtice iz zbornice poslancev.

(Dalje.)

„Nemška ljudska stranka“.

Tako se imenujejo sedaj poslanci, ki so se imenovali poprej nemški nacionalci ali narodnjaki. Njim je bilo glavno načelo narodnjaštvo, ki ni poznalo državnih mej. O ustavovercih in liberalcih, sedanjih „naprednjakih“ so mislili, da so premalo Nemci. Ta svoj nemški znak je ljudska stranka obdržala tudi nadalje; toda pokazati so hoteli svetu, da se hočejo bolj brigati tudi za niže ljudstvo in zato so se nadeli naslov „ljudska“. Imajo tudi res nekoliko dobrih mislij za ljudstvo, ali to le zato, da bi lože prodrli se svojo glavno mislijo, z nemštvom. In ta njihova glavna misel je kriva, da niti misliti ne morejo pravično za ostale narode v monarhiji, a najmanjše za slovanske narode med istimi, zlasti Čehe, Hrvate in Slovence. Zato so bili in so vedno na strani naših protivnikov in neprijateljev.

„Nemški veleposestniki“.

Nemški veleposestniki iz Moravske, nekaj njih iz Češke, Avstrije, Tirolske, Štajarske in Kranjske bili so popred v skupini „ustavovercev“ in „nemških liberalcev“. A ko si je eden del teh poslednjih nadel ime „nemški naprednjaki“, tedaj so nemški veleposestniki ustvarili svoj poseben klub. Nemški veleposestniki — in to prav zato, ker so veleposestniki — ne morejo biti od-

ločni nasprotniki nobeni vladi. Na drugi strani pa se ne morejo iznebiti raznih predsodkov. V glavnem so oni „ustavoverci“ in „nemški liberalci“, kakor smo jih načrtali popred. Oni mislijo, da Nemci „morajo“ imeti nadvladje v tej polovici monarhije, drugi narodi pa da morajo biti v podrejenem položaju. In kjerkoli vidijo, da bi se tudi nemškim narodom hotela privoliti mrvica pravice, oni sicer na nastopajo proti temu kar naravnost, ampak iščejo kakoršnih sibodi stranskih potov, da izražajo svoje nezadovoljnost. Tako so izrazili svojo nezadovoljnost tudi ministerskemu predsedniku Badenju za to, ker je izdal znane jezikovne naredbe za Češko in Moravsko.

Njim podobni so tudi člani „svobodne nemške zveze“. Nasprotni so ravnopravnosti, ali pa je ne izražajo odločno.

„Krščanska socijalna zveza“.

V to zvezo spadajo oni poslanci, katerim je na čelu sedanji dunajski župan dr. Lueger. To so zastopniki one stranke, ki je v poslednji dobi zlomila moč židovskega liberalizma na Dunaju in v vsej dolnji Avstriji. Zadnjih šest let so izvojevali tako borbo, kakoršnje ni izvojevala nobena druga stranka. Pokazali so toliko žilavost in radikalnost, da se jim mora šuditi vsakdo. Prejeli so shod za shodom ter so pridobivali ljudstvo za svoje nazore.

Začetkom so bili prezirani skoro od vseh. Proti njim je bila tedaj gospodujoča židovsko-liberalna stranka, proti njim bogataši prvega reda, in celo Rotsild sam; proti njim je bila vlada ne le v tej polovici monarhije, ampak tudi v oni drugi, torej tudi madjarska vlada. In vendar so si priborili zmago nad vsemi. Seveda so tudi oni imeli svojih zagovornikov, še precej visokih in odličnih, toda bolj tajnih nego javnih. Duhovščina, zlasti niža, je bila vsa na njihovi strani. In naj jih sodimo kakor hočemo, njihova zasluga je vsakako, da je porušena nemško-liberalna stranka, ta najhujša hudodelnica narodom monarhije.

Krščanskim socijalistom je bilo to tudi glavna naloga. Rešiti so hoteli v svojem delokrogu človeško družbo izpod mōre, ki je tlačila ista skozi

Njen mož je bil torej res uničen.

Ko se vrne, izve o svoji nesreči in ob jednem tudi, da sta ga zapustila žena in otrok, da je sam v svoji bedi.

Sam, on . . . ta slaba, mehka stvar, ki zna samo jokati, tožiti in življenju pest kazati kakor dete. Kaj bo z nesrečnikom? Smilil se jej je v kljub njegovemu zločinu.

In potem se je spomnila, da bi utegnil misliti, da je pobegnila pred bankrotom, pred bedo. Georges poreče morda: „ko bi bil bogat, bi mi odpustila“.

Ali naj ga pusti v tem dvomu?

Za Klarino ponosno, blago dušo je bilo to dovolj, da je izpremenila svoj sklep. Kakor bi mignil, je premagala ves stud, ves gnev, in kakor bi jo bilo nekaj hipno razsvetlilo, je jasno spoznala, kaj je njena dolžnost. Ko se jej je naznanilo, da je dete oblečeno in prtljaga pripravljena, se je bila že zopet odločila.

„Ni treba“, je mirno odgovorila, „ne bomo potovali“.

III.

Plačilni dan.

Velika ura v zvoniku cerkve Saint-Gervais je

desetletja, namreč od krivega liberalizma in fra-masonstva. Temeljem so si postavili krščanski nauk in krščanska načela. Hoteli so ugonobiti brezbožnost, ki je zavlada med prebivalstvom. In posrečilo se jim je. To je videti tudi v tem, da so bile na Dunaju popred cerkve slabo obiskovane, ker so se ljudje sramovali pokazati, da so kristijani, a sedaj so polne dunajske cerkve ob vsaki priliki, in je vsakdo ponosen na to, da se more priznavati in kazati kristijana.

Toda, tudi oni se še niso otresli vseh predsodkov. Pripadajoči sicer najpravičnejim Nemcem, vendar ne morejo biti pravični nemškimi narodom popolnoma in povsod. Kolikor se dostaje odnošajev na Primorskem bili so vedno na hrvatski in slovenski strani in proti Italijanom. To pa je tudi naravno, kajti italijanska stranka ni nič drugega, nego podružnica krivičnega liberalizma nemškega.

(Pride še.)

DOPISI.

Iz Istre, 18. junija 1897. (Tajni sestanek italijanskih duhovnov v Trstu.) [Izv. dop.] Da ni bilo vse pravično, o čemer so italijanski duhovni sklepali na zadnjem sestanku, nam je že to dokaz, da jim premil. škof ni hotel podeliti svojega blagoslova, dasi so za to prosili; seveda svojo krivičnost bi bili radi pokrili s plaščem višega pastirja, a so se varali! — In zakaj je bilo posvetovanje tajno? No, to, kar je pravično, sme pač vsakdo slišati, vsaj v s a d u h o v š č i n a. Vsaki razsodni človek bi smel pričakovati, da so posvetovanja katoliške duhovščine — katoliška! Ker so bila pa posvetovanja italijanske duhovščine tajna, si pač ne moremo misliti drugače, nego, da na sestanku ni bilo vse — krščansko-katoliško.

Tako se zbirajo framasoni boječi se luči — resnice! Oni se morajo skrivati, ker so sovražniki cerkve in prestola. Seveda, v svojem sovraštvu do vsega slovanskega, so se tudi srditeži v duhovski

udarila jedno. Noč je bila mrzla, da je sneg, padajoči v drobnih kristalih, tlak pokril z belo, pokajočo škorjo.

V plašči zavit je Risler naglih korakov stopal skozi zapuščeni Marais. Prihajal je iz pivovarne ter je bil prav vesel, vrli Risler! V družbi svojih zvestih dolžnikov Chébea in Delobellea je slovesno praznoval svoj prvi svobodni večer, zaključek dolzega zavora, katerega je bil prisodil sam sebi, da je nadzoroval izdelovanje svoje tiskalnice, in med katerim je okusil ves trud, dvom, veselje in prevaro iznajditelja. Dolgo, dolgo je trajalo; še zadnji bip je našel napako, moral risati nove načrte, delati nove račune. Danes so slednjič mogli poskusiti stroj in vse je šlo po volji. Vrli Risler je bil presrečen! Zdelo se mu je, da plača star dolg, ako tvrdki Fromontovi podari prednosti iznajdbe, ki bode manjšala delo in delavne ure, množila dobiček in novo čast delala tvrdkinemu imenu. Ponosno je zvenel njegov korak, bil je tako rekoč izraz njegovih srečnih mislij.

Kako lepi so bili njegovi načrti, njegove nade! (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši. 125

ROMAN.

— Francoski pisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

A vrata se niso dala zapreti, med njimi se je pokazala debela glava Žige.

„Jaz sem, gospa“, je tiho rekel; „prišel sem po denar“.

„Kakšen denar?“ je vprašala Klara; pozabila je, zakaj je šla v Savigny.

„Tiho — jaz menim svoto, ki jo imam jutri plačati. Gospod Georges mi je rekel odhajaje, da mi vi izročite svoto“.

„Da, da . . . to je res! . . . stotisoč frankov . . . a jaz jih nimam, dragi gospod Planus . . . ničesar nimam“.

„Potem“, je odgovoril blagajnik z čudnim glasom, kakor bi govoril sam s seboj, „potem smo bankrotni“.

S temi besdami je odšel počasi.

Bankrot! . . .

Prestrašena, uničena se je zgrudila na stol.

Vsled uničenja lastne sreče pozabila je zadnje ure na propad vse hiše. . . sedaj se je vrnil spomin!

obleki, — nehoté ali hoté, o tem naj premišljajo sami, mi smo se odločili za drugo — približali za velik korak framasonom, in zato tudi iščejo žnjimi zveze in pri njih podpore v svojih težnjah. Evo dokaza! Med drugim so baje sklepali, da se ima ustanoviti — najbrže v Trstu — konvikt, kjer bi se vzgajali mladenči za duhovski stan; seveda vse bi imelo biti strogo italijansko. Ta duhovščina naj bi potem preplavila počasi vso Istro, in tako politilizirala ljudstvo. Podpirala naj bi jih pa na tem podjetji „Leg a n a z i o n a l e“. Tako se je izjavil neki italijanski duhovca, rodom Slovan, gredeči domov od onega sestanka. Bil je pa pri tem toli navdušen, da se je spozabil celó, ter zblebetal svoje in tudi najbrže svojih tovarišev na sestanku veleizdajske težnje. Trdil je, „da vsi kraji, kjer se govori po Istri italijanski, prav zaprav že pripadajo Italiji; mi pa, če govorimo o teh krajih, nikdar nimamo v mislih Avstrije, ampak, če pravimo, to so italijanske pokrajine, mislimo pri tem na sosednjo Italijo. Seveda tega ljudem ne moremo, povedati, a vendar so te pokrajine italijanske. Zato pa so vsi slovanski duhovni po Istri „forestieri“ po teh krajih“. — Po misli tega moža so avstrijski duhovni v avstrijski Istri tuji, a italijanski domačini, ker Istra po njegovi misli ni avstrijska, ampak italijanska pokrajina. Ali ni to veleizdajsko! No, kdo naj še reče, da v Istri ni irredente, ako se še celó duhovščina italijanska prišteva sama irredentistom!

Kaj ne, cenjeni čitatelji, tudi tem so že vzrastli grebeni, ker jih gladijo od vseh strani. V semenišču uživajo neke predpravice; v službenih letih se sem pa kje rahlo ravna žnjimi, vse to najbrže iz „viših ozirov“. Zato so sili avstrijskega belega kruha in toži se jim po — polenti! — Mož je bil tedaj silno navdušen, in navdušil ga je le oni sestanek. Od todi torej tajnost! Pravični niste, gospodje; kjer pa ni pravičnosti, tam ne iščimo odkritosrčnosti! In za take težnje naj bi jih blagoslovil premil škof! Razgnati bi jih bilo treba, in učiti pameti in hvaležnosti!

Mi nikakor nočemo denuncirati, a molčati ne moremo, ker ne smemo. To nam narekuje avstrijski čut. Smemo pa vprašati: ali ste čuli kaj ednakega iz ust slovanskega duhovca? Imenujte nam „zvesti Avstrijani“ pri „Amico“ kakega duhovca s takimi mislimi, in mi vam imenujemo vašega somišljenika! — Onemu duhovcu — po naši misli ne zasluži tega imena — bi pa svetovali, naj le gre prej ko prej v Italijo, morda dobó tam boljše „Congruaergänzung“, nego v Avstriji. — Iz tega pa smemo sklepati, da so nam italijanski duhovni napovedali boj. Dobro! Dokler imate take nazore, o gospodje, vsprejmemo boj silno, silno radi! Mi se borimo za resnico, a vi tavate v temi izdajstva. Framasonsko géslo: „osar tutto“ hoče torej tudi italijanska katoliška duhovščina uporabljati v svojem delovanju! — Slovani v Istri pa naj spoznajo ednega sovražnika več. Seveda to, o čemer so sklepali „eksaltirani“ duhovni italijanski na zadnjem sestanku v Trstu, velja gotovo za tržaško okolico v prvi vrsti, dalje za Istro. Nekje smo čuli, da so se najhujši medsebojni sovražniki vselej družili v boju zoper katoliško cerkev; tako so se sedaj tudi združili posvetni liberalci, — frasoni-irredentisti s „katoliškimi“ duhovni v boju zoper Slovence. Če je to katoliško, o tem naj sodi škofijski ordinarijat v Trstu, mi bi radi čuli njegovo sodbo. Mirovali ne bodemo prej, dokler ne zvemo kaj pozitivnega iz škofijske palače.

Župnik iz Istre.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 19. junija 1897.

Obstrukcija — komedija! Kako brez vsakega vzroka, brez vsake etične in moralne podlage je bila vsa akcija nemških obstrukcionistov, priča pač najbolje čudno dejstvo, da so že navajali najrazličniših „vzrokov“ nezalisanemu postopanju svojemu. Iz tega je jasno, da je vse skupaj le pretveza, torej — komedija! Gospodovati ne morejo več, ker imajo proti sebi precej močno večino; in ker so videli, da dostojnimi parlamentarnimi sredstvi ne morejo porušiti te večine, jeli so — razgrajati! Ne vsled prepričanja, da se je z jezikovnimi naredbami storila kaka krivica Nemcem, ampak le v jezi, kakoršno občutijo ljudje

tiranske pravi vsikdar, ko je kdo na potu njih nasilnim namenom, so uprizorili vse škandale. Rekli smo že, da so se navajali različni „vzroki“, radi katerih se je uvela obstrukcija in kateri so baje gnali Nemce v — „obup“. Najprvo so trdili, da so užaljeni radi „ključa“, ki ga je določila večina za sestavljenje odsekov, da torej obstrukcija ni toliko naperjena zoper vlado, ampak zoper večino zbornice poslancev; potem so navajali kakor „vzrok“ sicer jako potrebni zakonski načrt o sodnih pristojbinah, in slednjič so morale stopiti v areno glasovite jezikovne naredbe kakor strašilo, kakor zmaj, ki preti ugonobiti rod Nemcev v Avstriji. To sredstvo je ostalo potem na repertoarju, ker se je pokazalo najpripravnejše za razvemanje duhov med Nemci. Tudi ta „vzrok“, je sicer lažnjiv in drzen, ali prikladen je. Nemški Mihel mora misliti, da Slovani že brusijo sekuro, s katero mu odsečejo glavo, ako se ne postavi po robu z vsomi sredstvi, tudi takimi, ki sezajo preko meje, a se na tej strani dotikajo zajedno veleizdajstva! — V tako dušno položenje so hoteli spraviti nemško ljudstvo; zato so uprizorili vihar proti jezikovnim naredbam, o katerih vedo in so prepričani sami, da niso niti v najmanjšo škodo Nemcem. Ako tako postopanje ni nemoralno, potem pa moramo priznati, da res ne vemo, kaj je nemoralna! Može, ki so poklicani, da nam prirejajo dobrih zakonov za javni blagor in ki bi morali sleherni svoj korak urejati po etičnih motivih, katere bi torej morale voditi le vzvišeno resnicoljubje, ti ljudje onečeščajo svoje roke in svojo vzvišeno nalogo s tem, da razvemanajo najstrastnejše boje, ne da bi sami vedeli veljavnega vzroka za to — da uprizarjajo torej komedije tam, kjer bi morali prirejati — državne zakone.

Jezikovne naredbe so ostale torej na repertoarju nemških komedijšev kakor najprikladnejše sredstvo za doseganje efekta. S tem „umotvorom“ hočejo zabavati občinstvo tudi v vročem poletnem času. Kako malo zaresnosti, kako malo moralnega prepričanja je v vsem besnenju Nemcev, to potrjuje tudi „Grazer Volksblatt“, ki pravi celó, da so posamični obstrukcionisti kar tako navlašč rjovelj v vlado in jej metali v obraz psovke, potem pa da so se obračali okrog in se smijali v pest. Vsa komedija, — sami priznavajo zdaj, da je bila vse le komedija — da je bila prirejena z namenom, da vržejo Badenija in brčkone kakega Schönererja posade na njegov stol! Lepi može to! In take ljudi naj ubogo ljudstvo plačuje s svojimi krvavimi žulji! Dobro, da jih zdaj poznamo do cela; v bodoče bode javnost vedela vsaj, koliko se je ozirati na resnost tacih poslancev. Avstrijska zbornica jim je torej samo še dosti dobra za uganjanje burk in otročarij, — resni ljudje pa naj jemlje vse to za pristno vino!

Na večini poslancev zbornice, ki zastopajo tudi ogromno večino prebivalstva, je sedaj, da odločnimi čini zaustave — komedijašem to umazano rokodelstvo. Preresni časi so sedaj za — komedije!

Boj proti jezikovnim naredbam. Liberalna manjšina v občinskem zastopu dunajskem je predložila včeraj pisano interpelacijo, s katero zahteva odgovora, zakaj ni še vsprejeta pred cesarjem ona deputacija, kateri je nalog govoriti na najvišem mestu radi jezikovnih naredb.

Protestantom se je pridružila sedaj trgovinska zbornica na Dunaju. Gospodje pravijo v svoji resoluciji, da jezikovne naredbe za Češko so v veliko materialno škodo prebivalstvu — v Dolenji Avstriji!!! Ali gospodje res verjamejo, kar pravijo tu? Ne, ne morejo verjeti. A ravno to, da protestantje uprav za lase vlačijo skupaj raznih argumentov zoper jezikovne naredbe, argumentov, ki že po svoji pravi niso v prav nikaki zvezi z rečnimi naredbami, ravno to priča, da so gospodje v zadregi. Trditev, da to utegne škodovati materialnemu prebivalstvu v Dolenji Avstriji, ako koji uradnik na — Češkem zna tudi nemški: taka trditev je vendar tako neumna, da človek res ne ve, ali bi se smejal, ali bi strmel na taki — neumnosti! Kdo bi mogel bolj kompromitovati nemško opozicijo, nego jo kompromitujejo gospodje sami?!

Karantanija ali — narodna avtonomija! „Slovenski Gospodar“ zavrača energično čudne nasvete lista „Südsteierische Post“ o tem, kako bi si Slovenci najbolje zavarovali svojo narodno bodočnost. Mi beležimo veseljem to izjavo „Slov. Gospodarja“, strinjajočo se popolnoma z našimi nazori. Ta list piše med drugim:

„Tudi „Südsteierische Post“ je že svetovala, kako bi si naj postljali, da bi nam bilo prav prijetno. Pravi, naj delamo na to, da se združijo Štajarska, Koroška, Kranjska in Primorska v jedno celoto z jedno upravo, z jednim deželnim zborom. V tej celoti bi Slovenci imeli malo večino, če bi vlada volilni red izpremenila, če bi nam krščanski Nemci zvesto pomagali in če in če. — Bežite s takimi „nasveti“, ne delajte zgage in ne motite ljudi! Ali še nimamo dosti prepira za narodne pravice? Ali bi se v tej novo skovani deželi za nas Slovence kaj izpremenilo? Pa še nekaj. Dopisovalec baš omenjenega časnika razpostavlja prav po otročje po novi deželi, ki jo imenuje Karantanijo, razne urade, šole, društva in dr., da se nam celo „Marburger Zeitung“ posmehuje po vsej pravici. Ali bo nas vlada, ki nas itak tako rada prezira, jemala v poštev, ako se s takimi otročarijami sami smešimo pred vsem svetom? Kadar preudarjamo, bodimo pametni, resni in previdni; kadar pa gre za dosego storjenega sklepa, zraven še energični in vztrajni!

Čitali smo v „Edinosti“, jako dobro urejevanem tržaškem časniku, in ne le enkrat, predlog, kako naj se izvedeta prvi dve točki zahtev vladne večine“.

Tu navaja „Slov. Gospodar“ nekoliko naših nazorov, kako bi se dala za sedaj vsaj približno izvesti narodna avtonomija. O izvajanjih „Slov. Gospodarja“ poročemo še katero.

Potovanje predsednika francozke republike v Petrograd. V Parizu pričakujejo posebnega povabila od carja Nikolaja. Potovanje se bode utegnilo vršiti sredi avgusta. Predsednika bodeta spremljala predsednika francozke kemore in senata.

Različne vesti.

Slavnemu c. kr. okrajnemu sodišču v Postojni — v album! Pišejo nam: Vsakemu, in tudi najpriprostejemu človeku, je znano, da se priimki ne dajo prevajati — da morajo ostati kakoršni so. Če se kdo piše „Petelin“ ali „Kavka“, je vse eno naj se že piše v katerem si bodi jeziku — ostane „Petelin“ in „Kavka“ — dokler nima opraviti s slavnim gori omenjenim sodiščem; tam ga pa gotovo prekrstijo v „Hahn“, mogoče celó v „Gallo“, in tako naprej po receptu: „Krepierdorf bei Krebslein“! Nekaj takega dogodilo se je Tržaški posojilnici in hranilnici, čije ime so prevedli v „Triester Sparcassa“ in dotični akt št. 3296 je romal lepo v pisarno laškega zavoda „Cassa di risparmio triestina“, čeprav je ves akt pisan v slovenščini in je tudi naslov na aktu samem — slovenski! Izvestai gospodje na sodišču v Postojni imajo špeciialno manijo, da na zavitke pišejo vedno le nemške naslove, naj bo vsebina pisma tudi samo slovenska. Morda si si pa mislijo dotični gospodje tam pri tisti svetovno znani jami, da je to bolj „nobel“, ali pa, da bi slovenski naslov morda žalil oko kakega slavofobskega poštnega uradnika! Da se nekoliko pomirijo taki duhovi, jim naznanjamo, da so v tem pogledu bolji še celó Lahi! Kajti od sodišč v Kopru, Piranu, itd. pošiljajo slovenskim strankam dotične spise pod slovenskim naslovom, četudi je dotični spis mnogokrat — laški.

V Postojni pa mislijo, da mora biti vse nemško — če gre le iz okraja. Mnogo slovenskih strank se je že pritožilo radi tega postopanja — ali stvar je težavna. Saj prejemnik ne ve, kaj je notri, dokler ni odprl pisma, a potem je že prepozno, da bi je vrnil. Ali, če se dogajajo taki slučajji, kakor je ta z aktom št. 3296, ki je (priporočen na št. 151.) prišel v ravno nasprotno roko — je pa to že preveč. Poglejmo si malo to stvar! Dopis je bil namenjen „Tržaški posojilnici in hranilnici, registrovani zadrugi z omejenim poroštvom“ — dobila ga pa je „Cassa di risparmio triestina“. To sta dva zavoda, katera lahko imenujemo konkurenta; toraj naš konkurent je dobil v roke spis, ki je važen za naš zavod — na ta način bi bil eventualno lahko izvedel o naših tajnostih, o našim delovanju. Hvala lepa, za tako poslovanje! Moj konkurent dobiva moja pisma in čita moje uradne tajnosti prej, nego jaz vem, da mi je sploh kedo

Dalje v prilogi.

pisal; to pa vse radi kakoga — recimo tako — neslovensko navdušenega uradnika, ki pa je postavljen v to, da pazi, da se ne godi krivica.

Kakor že rečeno — vsaki prostak mora zaati, da se naslovi, firme ali tvrdke ne smejo in ne morejo prevajati in če se pa sploh kaj prevaja — potem naj se pa res prevaja in ne kviri, kajti „Tržaška posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z omejenim poroštvom“ se vendar v nemškem jeziku ne glasi „Triester Sparcassa“!! Iz devetih besedij — celi dve! — Prelagatelj si je mislil menda: „Kurz und Bündung“. Ker je jasno in razvidno iz navedenega slučaja, kakove posledice ima nemškutarenje in pačenje naslovov, bi prosili gospode poslance, da naj se malo pobrigajo za to stvar da bodo gospodje po c. kr. uradih na slovenskih tleh uradovali pošteno slovensko! Res, to je lepa ilustracija: slovenski akt, v nemškem pojvu — laških rokah!

Župnik Kneipp umrl. Iz Würshofaa je došla vest, da je dne 17. t. m. zjutraj ob polu petih umrl sloveči župnik Kneipp. Z umrlim župnikom izgine v hvaležnih srcih človeštva sveta oseba ki ostane v neizbrisnem spominu, a njegova metoda, ki je že tisočem rešila zdravje in življenje, ostane najrajše, dokler bo živel človeški rod. Umrlému pa poleg Bog plačilo v nebesih, katero si je v resnici zaslužil se svojimi velikimi žrtvami za trpeče človeštvo. Bodi mu zemlja lahka!

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda darovala sta g. Anton in Franc Kalister 50 kron v spomin pokojne matere. — Gd. Josip Bolé z Reke je poslal 30 kron mesto venca pok. Heleni Kalister. — „Balničari“ pri županu v Št. Polaju 1 krono 20 stot.

Slovensko bratoljubje. V kratkem se bodo vršila razprava proti Barkovljanom, zaprtim radi zadnjih izgredov v priliki volitev žalostnega spomina za tržaške Slovence. Dolgo že traja preiskava ter okolnost sama, da se zatoženi zahtevali slovensko obtožnico je bila povod, da morajo nesrečneži še mnogo več časa čepeti v zaporu, nego bi bila zahtevala preiskava sama.

Sodbo čuli bomo v kratkem. O sodbi za prilič nočemo ugibati danes na dalje. Toda opozoriti smo hoteli na cvetko slovenskega bratoljubja, ki je pognala zopet iz tužnih naših razmer.

Dolžnost je krščanska, da se novorojeno dete krsti čim prej, da se rešimo odgovornosti nasproti Vsemogočnemu za vsak slučaj.

To morala je storiti tudi žena Barkovljanka, kateri mož je tudi med zaprtimi. Ali kako naj bi opravila ona to sveto dolžnost, ko je vendar neizogibno kolikor toliko troškov. Vrli rodoljubje Barkovljanski so spoznali takoj boleat uboge žene ter ponudili se jej, da jej oni hočejo odpomoči kar so tudi storili. Sv. Krst se je izvršil. Zvečer so se botri zbrali na malo večerjo. Spominjali so se zaprtih rojakov, govorili tudi o tem in onem. Ubogi materi videti je bilo na obrazu tuga, ki jo trpi, ali na drugi strani se je veselila vendar, ko je videla, da ni zapuščena, da so jej rojaki zvesto pomagali v nesreči.

Ko pa je prišel čas razhoda dvignila se je mati, ter je izrekla vsa ginjena najprisrčnejšo zahvalo svojim dobrotnikom in je pristavila slednjic: „Bila sem in vedno ostanem Slovenka, zvesta svojemu rodu ter navduševati hočem svoje otroke za svoj rod. Vedno jih hočem učiti, da ga ni zlobnega človeka na svetu od izdajalca“.

Ginjeni so bili vsi navzoči. Veseli na tem, da so mogli nekaj storiti za trpeče, a veselili so se tudi na tem pojavu rodoljubja iz srca materinega. Koliko veselje za očeta, ko dozna, da njegovi niso zapuščeni! Bog je dal Slovencea dobro srce; a najlepše se kaže to dobro srce v prilikah kakoršna je gori opisana.

Razprava proti Barkovljanom. Kakor smo že javili prične se razprava proti obtoženim Barkovljanom — obtoženih je 23 in ne samo 21, kakor smo javili po pomoti — dne 21 t. m., in sicer so obtoženi večinoma radi javnega nasilstva, zlobnega poškodovanja tujega imetja. Razprava trajala bo tri do štiri dni. Predsedoval bo deželnega sodišča svetnik C o d r i g, državno pravništvo bo zastopal g. drž. pravnik namestnik H e n r i k F r a u s, branili pa bodo odvetniki dr. M. P r e t n e r, dr. O. R y b a r i u dr. G. G r e g o r i n.

Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolica opozarja poljedelce okolice Šklednja, Sv. M. M. spodnje in bližine, da skliče v kratkem javni shod pri sv. M. M. spodnji, kojega natančni program, dan in uro, se naznani pravočasno. Za sedaj naj bodo le poredano, da se bodo razpravljalo o pomnjaljivosti poljskega varstva v tržaški okolici in o zasnutju kmetijske podružnice za Rocol.

Rodoljubi so naprošeni, da že v naprej agitirajo za obilno udeležbo.

Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj vabi ujudno na hospitacijo v Koprivo v 24. dan junija meseca t. l. točno ob 10. uri predp.

— Poutk: 1) Polure neposr. poutk s 6. ž. l. odštevanje mnogim števil. 4. in 5to letniki indirektno merjenje na pamet, rač. II. stop. 36—38 nal. na strani 23.

2) Polure s 4. in 5. letom popcava vaje in računi dalje 38; s 6. l. pa posredno račun 12. str. 75 z mnogim stav. des. in najmanj. imenom.

3) Polure s 6. ž. l. neposredno spiseja: zadolžnica 4. in 5. leto piše beseda, ki začnejo na s, z, z, v.

4) Polure piše 6. l. posebno zadolžnica, a 4. in 5. l. neposredni poutk poprava vaje in povest Rudolf Habsburški.

Osnovni odbor „podpornega društva za slovenske visokosolce v Gradcu“ boče v četrtek dne 25. junija t. l. ob osmih zvečer v pivnici „Stadt Neu-Graz“ I. nads. Osnovni odbor.

Pevsko društvo „Kolo“ naznanja društvom in drugim, da naj se vsa pisana, namenjena temu društvu oddajajo gospodu Antonu Vatovcu, via Galia št. 7, in ne Vodopiscu

Izšla je 13. številka „Slovenke“ sé sledečo vsebino: Ciril-Metodov dar. Ne trdi (Kristina). Ideal (Ruški) spisa Ljubanovca, poslovenil Ad. Pahar). Za njim... Ant. Medved. Zibel (Milka). Pedagoške črtice (Danica). Martina (Stana). Sreča v nesreči (M. C.) Slavulj (Marica). Treznosti in delavnosti nam treba. (Jos. Grešnik). K lipi (Rožica) Kratko veselje (Ivan Ivanov). Književnost in razne stvari.

Poseben vlak v Ljubljano. Za veliko narodno slavnost v Ljubljani dne 27. t. m. priredi se poseben vlak za Trst in okolice. Vozovje bo imelo metno vodstvo južne železnice za Trst dovolilo je 50% no znižanje cen in sicer bi stala vožnja:

	II. razr., III. r.
Trst-Ljubljana	tja in nazaj kron 10-50 7.—
Nabrežje-Ljubljana	„ „ 9.— 6.—
Pro-ek-Ljubljana	„ „ 9.— 6.—

Za otroke nad 4 leti je plačati kakor za odrasle.

Kdor se toraj misli udeležiti izleta, naj prijavi to čim prej, da bodo vedelo „Del. podporno društvo“, da-li more računati na dovoljno število udeležencev. Izleta se mora namreč udeležiti najmanje 250 oseb.

Izlet društva „Zarja“ k sv. M. Magdaleni Spodnji. Izlet, ki ga je priredilo pevsko društvo „Zarja“ iz Rojana k sv. M. M. Spodnji minolo nedeljo dne 13. t. m., smemo imenovati pravo narodno slovesnost, kakoršnih je želetih mnogo po naši slovenski okolici.

Vreme je bilo lepo, da lepšega želetih ni mogoče. Dvorišče gosp. Miklavca je bilo hipoma na tlačeno polno domačega občinstva. Domače pevsko društvo „Slava“ je bilo zbrano in pripravljeno za sprejem bratov okoličanov, ki so prišli posamezno drug za drugim in so takoj zavzeli prostor, ki je bil pripravljen v čast istim. Pohvalno omeniti nam je obih pevskih zborov, ki sta izvajala svoje točke s toliko dovršnostjo, da nas je kar iznenadilo.

„Zarja“ se z malim številom svojih pevcev tako dobro drži, da je veselje. Društvo je pelo več zborov, a najbolje je ugajal zbor „Istrskim sokolom“, kateri zbor se je moral ponavljati večkrat. Tudi „Slavaši“ so na zahtevanje občinstva morali ponavljati več svojih zborov, kar znači, da obe društvi prav vrlo tekmujeji mej saboj. „Jadransko morje“ in „U boj!“ so „Slavaši“ izvajali na izredno zadovoljnost občinstva.

Pred odhodom je predsednik „Slava“ pozdravil „Zarjaše“ jednatim govorom ter povdarjal slogo in ljubezen mej obema društvoma. Predsednik „Zarje“, g. K a t a l a n, zahvalil se je na nepričakovanem sprejemu od strani „Slavašev“.

Še posebej pohvaliti nam je uzorni red, ki je vladal mej zbranim občinstvom. Ob zaključku

zabave zjediniili so se pevci obeh društev ter so pod vodstvom g. pevovodje Ražma zapeli skupaj „Slovenec in Hrvat“. Mogočno je donela ta pesem daleč po našem selu. Poslovivšim se, se nam je utisnil v dušo drag spomin na to izredno veselico in se spominom prepričanje, da se čedalje lepše utrja narodna zavest po naši okolici, zavest, da smo svoji na svojih tleh.

Iz Rojana nam pišejo: In tako se pomikamo dalje na viseči ravani — nižje in nižje v nižave italijanizacije. Uvela se je italijanska propoved ob nedeljah in praznikih, zginilo je slovensko petje iz cerkve, slovenski otroci morajo poslušati krščanski nauk v italijanskem jeziku — in sedaj smo dobili ob petkih italijanske večernice. Kakor vidite se viši in širi zistematično italijanizacijo v cerkvi!

Čitali smo v „Edinosti“, da je bila udeležba jako pičla od strani okoličanov na letošnji procesiji sv. Resnjega telesa. Tako je bilo tudi res. No, nekaj okoličanov je bilo vendar-le. Cecilijanke rojanske so došle v lepi narodni noži in so pele lepo slovensko. A poleg teh je bilo še par čudno oblečenih okoličanov z Grate, ki so prepèvale italijanski. To so bile ljubljenske pevovodje Vanzette in njegovega prefektorja župnika Jurca. Krivi nosovi v uredništvu „Piccolovem“ smejo biti torej dovoljni!!

Še neki drugi „kor“ bi bil moral priti na procesijo. Včeraj je g. župnik Jurca naznanil zmogozavestno: „pojdite vsi v Trst na procesijo; pridejo tudi moji dobri pevci“. Neopisna radovednost se nas je polotila vseh in komaj smo čakali, da bi čuli te dobre pevce. Ali razočarani smo bili, ker „dobrih pevcev“ ni bilo! Pripravljali so sicer, ali tako „dobro“, da si niso upali nastopiti! Seveda ima gosp. župnik Jurca svoje posebne pojme o dobroti pevcev: da je le laško pa je — „dobro“. Pri gospodu župniku ne presojata petje u h o in e s t e t i č n i u k u s, ampak ga presoja le — italijansko srce! Dobre čase ima torej pri njem laški pevovodja.

Od sv. Ane nam pišejo: Te dni sem čital v „Edinosti“ neki dopisic, v katerem hvali dopisnik klesarja Pavla Zanetija, čed, da je v Trstu vendar, da rad ustreže vsaki njih želji ter da rad napravja nagrobne spomenike se slovenskimi napis. Jaz ne zamerim gospodu dopisniku, ker gotovo ne pozna dobro g. Zanetija. Je že mogoče, da je gospod uljuden in postrežljiv, ko gre za služek, ali nasprotnik Slovencev je vendar-le, kar se je pokazalo za časa volitev. Zato svetujem Slovencea, da se obračajo do Josipa Marsiča, poleg novega pokopališča št. 267, le-ta jim boče svetoval, kje naj naročajo spomenike.

Nekdo.

Darovi za družino zaprtih barkovljanov, nabranih v Barkovljah: Josip Žnidaršič; nabral dne 22. maja „pri rumeni hiši“, pri Starcu, pri Regentu in „pri društvu“ gl. 6-60, na občnem zboru društva „Adreja“ gl. 5-72, pri društvu gl. 1-28, dne 30. maja „pri rumeni hiši“ in pri društveni podružnici gl. 1-73½, dne 6. in 7. t. m. „pri rumeni hiši“, g. Starcu, g. Regentu in pri društvu gl. 11-18, dne 7. t. m. pri rumeni hiši in pri g. Šenka gl. 1-86, dne 13. pri g. Ščuki 75 nč.; dva neimenovana po 50 nč.; dne 31. maja „pri društvu“ v družbi gg. Žnidaršiča, Piščanca in Katalana pri kupovanju vola gl. 1-55; Andrej Regent daroval 1 gl. — Dne 30. maja v 64. šte. „Edinosti“ izkazanih gl. 158 05¼. Skupaj gl. 190 73.

Slovo od novčiča. „Hali — Haló, zdaj pa noveca več ne bo!“ bi lahko zapeli v slovo poslavljajočemu se novcu. Celih štirideset let nam je služil v življenji, celih štirideset let igral je važno ojev prevažno ulogo v življenji bogataša, a še važneje v življenji — siromaka. In zdaj — odhaja! Finančni, še boljše rečeno: novčič minister, naredil je konec njegovemu obstanku. S prvim julijem 1898, tako se glasi naredba ministrova od dne 9. t. m. v „Wr. Ztg.“, izgine iz prometa novčič in tudi njegov manjši bratec, polnuovčič. Do konca 1899 vsprejemate ga bodo pod streho samo še cesarske blagajne in uradi, v dvajsetem stoletji pa novčič ne boče več novčiča vreden, kajti roman boče med stari baker, kjer se zopet združi se svojimi tovariši v jedno maso za — druge svrhe, za katere? „To sam ti veš!“ bi lahko vskliknili z Gregorčičem.

Slovenci
in
Slovenke!

spominjajte se
o vsaki priliki naše prekoristne družbe

sv. Cirila in Metoda

Svoji k svojim!

**To Vam bodi geslo v gospo-
darskem življenju!**

Prilika za poletje 1897!

Velikanska izbira! — Izredno nizke cene!

Pristnobarvana levantina meter à 16, 22, 26, 30 nč.
 Divni francozki batisti meter à 35 nč. (prej 60 nč.)
 Najnovejši angleški zefiri meter à 46, 52 nč.
 Atlas-Satin, najfinejša vrsta meter à 40, 58 nč. (najnovejši dessin).
 Najfinejši modni batisti façoné meter à 58 nč.
 Zefir (sličen platnu) meter à 19 nč.
 A-jour anglais batisti (beli) meter à 24, 38, 52, 56 nč.

Zefir-brokat v vseh barvah meter à 22 nč. (jako znižena cena).
 Svilnati zefiri (Haute Nouveauté) meter od 90 nč. više.
 Svile zelo znižane cene meter à 60, 85 nč.
 Voile de laine (krasni dessin) meter à 57, 65, 80 nč.

Divne, silno fine, najmoderniše svilnate volnene blagove po najnižjih cenah radi zapoznele sezone.

Hiša blaga

D. LESSNER

Dunaj, VI., Mariahilferstrasse št. 81—83.

Za provinco zbirka uzorcev in ilustrovan cenik gratis in franko.

Fran Valetič

krčmar

ulica Solitario št. 12

toči jako fina vina črna in bela, kakor tudi pravi kraški teran po zmernih cenah. Drži izborno pudingamsko pivo v sodčkih in v steklenicah.

Ima tudi tropinovec, brinjevec, slivovec, vermouth itd. Krčma je odprta od 7. zjutraj do 1 popolnoči.

Za mnogobrojni obisk se priporoča prav toplo rojakom svojim, zahvaljevaje se jim v naprej, spoštovanjem

Fran Valetič
krčmar,

Gabrijel

lekarnar

Ljubljani

Piccoli

pri angelju

Dmajska cesta

— Največje priznanje —
na II. mejnar. farm. razstavi v Pragi 1896
London—Pariz—Ženeva 1892—1893.

Železnato vino

preizkušena, zanesljivega učinka, ima v sebi lahko prebavljiv železnat preparat, kateri učinkuje pri slabotnih, na pomanjkanju krvi in na živih trpečih osebah, priporočljiv posebno tudi za slabotne, blede otroke.

Deset gramov tega preparata ima v sebi 25 miligramov železnatega kislaka in 10 miligramov izlečka iz skorje kineškega drevesa.

Lekarnar Piccoli v Ljubljani jamči za označeno, zmeraj jednako sestavo, potrjeno po kemični razkrojni dr. H. Hagerja v Frankobrodu na Odrji in prof. Balt. Knapitscha, zapriseženega sodnijskega kemika v Ljubljani

Steklenica inajoča pol litra velja 1 gld., 4 pollitrske steklenice 3 gld. 60 kr., franko s poštnino vred 4 gld.

Naročbe odposiljajo se točno proti poštnem povzetju.

Kdor želi kupiti

slamereznico, mlatinico, gepelj, trieur ali sploh kak potrebiti in koristni kmetijski stroj, naj zahteva prvi slovenski cenik naj-novejših strojev od prve in jedine slovenske zaloge kmetijskih strojev na Gorškem.

Franjo Babnika v Gorici
(začasno Via Fornica 12.)
zastopnik in se iščeej.

Bo želel in vasa. Dobop. sen. jas. Avstrovske, osem osesnak in četrdesetih gresarjev cov. vasa noprva na vsobpazec.

THE MORSE MANUFACTURING COMPANY,
7, Red Lion Court, London, E.C.

у Ланкама (Српским или Австројским) у преспоречном писму. Ово је добра прилика за свакога да дође до врло јединственог, доброг и економског сата који нагледа као да је од самог алата. Овоме сату нема у свету јавна јер савршено добро ради које ни за три године гарантујемо и прашамо све постојеће, као и уопште најбоље. Овај сат не може се изгубити испод 5 динара, међутим ми га продајемо за 30 динара или 15 оспуната и напашмо ценику и напашару на него и шаљемо га свакоме бесплатно. Овај сат одобрено је у 2 величине за мушкарце и женске а једна је цена. Ми одобрено је и друге врсте сатова, алата и сребра и шаљемо на захтев свакоме напашару и напашарки.

Zaloga pohištva

tvrdke Alessandro Levi Minzi

Trst, Via Riborgo, 21 in Piazza Vecchia št. 2

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Dobro poznane in pripravne škropilnice inženirja Živica dobivajo se vedno po navadnih nizkih cenah v skladišču tvrdke

Živic in druž. (Schivitz & Comp.) ulica Zonta št. 5 TRST.

Na zahtevanje pošilja se cenik.

Kolesa

DIANA

(Dürkopp)

nadkriljujejo tudi letos vse druge. Število izdelovalcev 4000. Izdeluje se vsako leto 50.000 strojev. Materijal izvrsten: vsled tega zelo trepen. Precizno delo, dosedaj še ne prekoseno, zato lahkega teka.

OBLIKA JAKO ELEGANTNA. Zastopstvo za Trst in okolico:

Josip Egger TRST Piazza della Caserma 3